

SANGGUNIAN

- Alcantara, Teresita A. *Mga Hispanismo sa Filipino*. Lungsod Quezon: Sentro ng Wikang Filipino, 1999. Limbag.
- Cubar, Ernesto at Cubar, Nelly. *Writing Filipino Grammar: Traditions & Trends*. Lungsod Quezon: New Day, 1994. Limbag.
- David, Crystal. *A Dictionary of Linguistics and Phonetics*. 3rd edition. Oxford: Blackwell, 1991. Limbag.
- David, Alexandra. "The Adaptation of Consonant Clusters into Tagalog Phonology," presented at the 1st Philippine Multilingual Education Conference-Workshop, Capitol University, Cagayan de Oro City, Feb. 18-21, 2010.
- Diaz, Moises. *Base-final consonant cluster in Tagalog*. Manila, 1965. Limbag.
- French, KOLEEN. 1998. *Insights into Tagalog reduplication, infixation and stress from non-linear phonology*. Ann Arbor, Michigan: UMI Dissertation Services. Limbag.
- Garcia, Lydia G. *Mga Gramatikang Tagalog/Pilipino 1893-1977*. Lungsod Quezon: Sentro ng Wikang Filipino, 1992. Limbag.
- *Makabagong Gramar ng Filipino*. Maynila: Rex Bookstore, 1999. Limbag.
- Malicsi, Jonathan C. *Grammar ng Filipino*. Lungsod Quezon: Sentro ng Wikang Filipino, 2013. Limbag.
- Matras, Yaron. *Language Contact*. Cambridge: Cambridge University Press, 2009. Limbag.
- Odden, David. *Introducing phonology*. Cambridge: Cambridge University Press, 2005. Limbag.
- Paz, Consuelo et. al. *Ang Pag-aaral ng Wika*. Lungsod Quezon: University of the Philippines Press, 2003. Limbag.
- Quetua, Fe Laura et.al. Miclat, Mario and Baquiran, Romulo Jr. (editors). *Sangguniang Gramatika ng Wikang Filipino*. Lungsod Quezon: Sentro ng Wikang Filipino, 1999. Limbag.
- Ramos, Teresita. *Tagalog Structures*. Honolulu: University Press of Hawaii, 1971. Limbag.
- Resuma, Vilma. M. *Gramatikang Pedagogikal ng Wikang Filipino: Komunikatibong Modelo*. Lungsod Quezon: Sentro ng Wikang Filipino, 2002. Limbag.
- Roca, Iggy. *Generative phonology*. London: Routledge, 1994. Limbag.
- Santiago, Alfonso at Tiangco, Norma. *Makabagong Balarilang Filipino (Binagong Edisyon)*. Lungsod Quezon: Rex Printing Company, Inc., 2003. Limbag.
- Santos, Lope K. *Balarila ng Wikang Pambansa*. Maynila: Kawanihan ng Palimbagan, 1944. Limbag.
- Schachter, Paul at Otones, Fe. *Tagalog reference grammar*. Berkeley: University of California Press, 1972. Limbag.
- Schane, Sanford A. *Generative phonology*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, Inc., 1973. Limbag.
- Soberano, Rosa. *The Dialects of Marinduque Tagalog*. *Pacific Linguistics Series B*, 69. Canberra, Australia: Australian National University, 1980. Limbag.
- Spencer, Andrew. *Phonology: theory and description*. Oxford, UK: Blackwell Publishers, 1996. Limbag.

Analisis sa Paggamit ng Wika sa Pagbabalita sa Telebisyon: Tungo sa Pagbuo ng Tuntuning Pangwika sa Filipino¹

■ MARIA SANTOS-BULAONG

Propesor sa Filipino ng Bulacan State University; Dekana ng Kolehiyo ng Arte at Literatura; Kabilang sa Departamento ng Araling Pilipino; Dating Direktor ng Sentro ng Wika at Kultura, Rehiyon III, na tumanggap ng Selyo ng Kahusayan; Mag-aaral ng PhD Filipino sa ilalim ng programang Pagpaplanong Pangwika ng Kolehiyo ng Arte at Literatura, Unibersidad ng Pilipinas, Diliman at sa kasalukuyan ay nasa proseso ng pagsulat ng disertasyon.

ABSTRAK

Ang pag-aaral ay may kinalaman sa mga di-wastong paggamit ng wika ng pagbabalitang *prime time* sa telebisyon ng dalawang pangunahing network sa bansa, ang TV Patrol ng ABS-CBN at 24 Oras ng GMA-7 na ang layon ay makalikha ng mga tuntuning pangwika para sa larang na ito. Layon din ng pag-aaral na gawing lantad na batayan ang mga pagkakamali sa pagbabalita upang patunayang mas nagiging mabilis at malinaw ang paghahatid ng impormasyon sa pamamagitan ng kasanayan sa paggamit ng wika at kaalamang panggramatika. Tulad ng *Teoryang Error Analysis*, positibo at progresibo ang pagtingin ng mananaliksik sa mga pagkakamaling ito upang maging daluyan ng mga pagwawasto. Panayam, pagmonitor at pagrekord ng mga balita ang inisyal na

ABSTRACT

This study pertained to the grammatical errors in primetime news casting of the two biggest networks in the country, TV Patrol of ABS-CBN and 24 Oras of GMA-7. This aimed to correct the errors that were documented, believing that one of the most popular media, television news casting, will aid in teaching and enriching the Filipino Language because of its wide access and influence making teaching and learning process more natural and easier. The researcher viewed the errors positively and progressively. Corder's Error Analysis (1981) was used to construct the descriptive taxonomy from the news stories of TV Patrol for the month of October and 24 Oras for August 2016. For the data gathering, the initial procedure was monitoring and documenting of news. The news for one month was transcribed

¹ Binasa ng mananaliksik ang bersiyong Ingles ng artikulo sa isang Kumperensiya na may temang **Optimizing Research Innovations Through International Partnership and Collaborations** na ginanap sa Bali, Indonesia noong 26 Enero 2018. Nailathala ito ng International Research Conference on Higher Education (IRCHE) Publication noong 4 Hunyo 2018 bilang bahagi ng *conference proceedings*.

pamamaraan na ginamit sa pangangalap ng datos at pagkatapos ay trinanskrayb at inilagak ang mga ito sa data bank. Inilatag sa *Deskriptibong Taksonomiya* na may tatlong simpleng rabaw (*three plane surface*) ang mga *news story*, *news narrative* at *news summary* ng TV Patrol ng buwan ng Oktubre at 24 Oras ng buwan ng Agosto, 2016 na ginamit na korpus ng pag-aaral. Gamit ang lenteng Error Analysis ni Corder (1981), inilatag at hinimay ang mga pagkakamali sa tatlong hakbang ng pagsusuri na: 1. koleksiyon at rekognisyon, 2. deskripsiyon at klasipikasyon, at 3. modipikasyon. Ginawang batayan ang mga internasyonal na babasahin tungkol sa pagbabalita sa telebisyon, manwal, diksiyonaryo at Ortograpiyang Pambansa ng Komisyon sa Wikang Filipino sa pag-iisa-isa ng mga pagkakamali at pagtatama sa mga ito. Mula sa sinuring korpus na dumaaan sa prosesong triyngulasyon, ay isinakategorya ang mga tuntunin sa lima: *adisyon*, *omisyon*, *paggamit ng mga salita*, *pagpili ng mga salita* at *pagkasunod-sunod ng mga salita*, na kinakitaan ng karaniwang pagkakamali sa paggamit ng wika sa pagbabalita. Mula rito, nabuo ang mga tuntuning pangwika para sa pagbabalita sa telebisyon.

Mga susing salita: Gamit ng Wika, Balitang Pantelebisyon, Error Analysis, Deskriptibong Taksonomiya, Tuntuning Pangwika

Panimula

Mahalaga ang kaalamang panggramatika, pasulat man ito o pasalita at walang eksempsiyan dito, maging ang pagbabalita sa telebisyon. Dapat malámang may mga tuntuning pangwika na kailangang sundin at alamin kung paano ito gagamitin mula sa anyong nakasulat tungo sa pasalita. Sa pamamagitan ng tinatawag na gramatika at kaalaman sa paggamit ng wika ay maiwasan ang pagkalito, mga pag-uulit (*redundancy*), ligaw na panuring, idyomatistiti, di-parallel na pahayag, dobleng pluralisasyon, labis na literalisasyon, at iba pa, na mga sagabal sa maayos at malinaw na paghahatid ng mensahe, balita at impormasyon. Kung magkakagayon, ayon kay Tolentino, sa tulong ng kaalamang pangwika, ng hikayat na taglay ng programa, at ng popularidad ng daluyan nitong telebisyon ay magagawang simple, natural at magaan ang pagtuturo ng wikang Filipino, gamit ang padrong modelo ng pagbabalita sa telebisyon (*“Communication & Media Theories”* 16 at 91). Sa ganitong pamamaraan, hindi lamang tagahatid ng balita ang magagampanang tungkulin ng programa, kungdi ang maging tagapagturo din ng wikang Filipino na sa pag-aaral ni

and was kept in a data bank. Language manuals and guides were the basis in classifying the errors. The errors were analyzed and were classified into word *Addition*, *Omission*, *Correct Usage*, *Proper Word*, and *Proper Word Order Category*. To ensure the accuracy of the results, the researcher used triangulation method through Personal Analysis, Focus Group Discussion and Final Discussion attended by experts in the Filipino Language and practitioners in news casting, and from this, language rules were created, which can be the basis of news script writing in Broadcasting.

Keywords: Language use, television news casting, Error Analysis, descriptive taxonomy, language rules

Tolentino ay sinabing higit ang impluwensiyang taglay kaysa paaralan at simbahan (“Wika at Media” 508). Maliban dito, tataas din ang kredibilidad ng programa, at ng mga presenter nito, sapagkat sa larang ng pagbabalita, ang reputasyon ng nagsulat ay nasa bawat linya ng kaniyang iskrip gayundin ang nagbabalita sa bawat buka ng kaniyang bibig. Totoo na ang mga tuntuning pangwika ay hindi naman nakasulat sa bato at ang minsang pagkakamali ay kauna-unawa, kaya’t tiniyak sa pag-aaral na ang sinipat ay hindi *mistake* (performance error), kungdi mga error (competence error). Ang *error* ay yaong mga pagkakamaling paulit-ulit, sanhi ng kawalan o kakulangan ng kaalaman ng gumagamit ng wika, hindi tulad ng *mistake* na sa kasunod na gamit ay tama na, sapagkat alam ng gumagamit na itama ang kaniyang sarili. At dahil sa prinsipyo ni Fairclough na ang wika ay napaplano, nababago at napag-aaralan (15) na tulad ng unang idea nina Rubin at Jernudd (27) at sa paggabay ng prinsipyo ni Nuestupny na ang ganitong gawain ay maaaring pangunahan ng isang simpleng taga-akademya na may malasakit sa wika (69-84), kaya’t inaral ng mananaliksik ang tungkol sa Analisis sa Paggamit ng Wika sa Pagbabalita sa Telebisyon: Tungo sa Pagbuo ng Tuntuning Pangwika sa Filipino.

Ang pagsunod sa mga tuntuning pangwika ng pagbabalita sa telebisyon sa kabila ng kani-kaniyang paraan ng pagpapatakbo ng programa ay naging matagumpay sa Amerika, at sa mahigit 100 nilang mga kasaping mamamahayag, mula sa iba’t ibang bahagi ng daigdig, na simula 1953 at hanggang sa kasalukuyan ay ginagawang pinakabibliya ng mga mamamahayag, ito ang *Associated Press Style Book* na mayroon nang 200 rebisyon (AP Style Book Online, Paunang Salita). Patunay lamang ito, na posible naman talagang magkaroon ng gabay-pangwika ang midya. Maging sa pag-aaral ni Sibayan, sinabi nitong posibleng magabayan ng tuntuning pangwika ang midya sapagkat nasa uri ito ng dominyo ng wika na nakokontrol, tulad ng wika sa akademya (1). Samakatwid, ang ganitong kolektibong pagkilos sa pagbuo ng mga tuntuning pangwika ay proseso ng pagpaplanong pangwika na tutugon kapuwa sa pangangailangan ng mga mamamahayag, gayundin sa layong kultibasyon at estandarisasyon ng wikang Filipino. Kung makalilikha at makapagpapalimbag ng mga tuntuning pangwika sa Filipino para sa pagbabalita sa telebisyon, hindi lamang mga sangguniang internasyonal na tulad ng *Broadcast News Handbook*, *The Language of the Media e-booklet*, *Writing for Broadcast News*, *The News Manual*, *Radio & Television Basics* ang magiging batayan ng akademya at midya sa paggamit ng wika, kungdi sariling tuntuning pangwika na nakaugat mismo sa karanasan at pag-aaral ng mga Filipino ng mas nakauunawa ng sariling nilang wika.

Kung iisa-isahin, marami rin namang manwal at babasahin sa Filipino na tumatalakay sa mga tuntuning pangwika, nariyan ang: *Patnubay sa Korespondensiya Opisyal* (2015), *Wikipedia* (2015), *Ortograpiyang Pambansa* (2014), *Manwal sa Masinop na Pagsulat* (2014), *Grammar ng Filipino* (2013), *Gramatikang Filipino* (2011), *Filipino ng mga Filipino* (2009), *Ulat Hinggil sa Ispeling ng Wikang Filipino* (2006), *Gabay sa Editing sa Wikang Filipino* (2004), *Ang Pag-aaral ng Wika* (2003) at ang *Makabagong Balarilang Filipino* (2003), subalit wala ni isa ang para sa pagbabalita sa telebisyon. May sarili rin namang operasyonal na manwal na ginagamit ang bawat programang pagbabalita sa telebisyon tulad ng 2006 *ABS-CBN*

News and Current Affairs Standard Ethics Manual at *2010 Network Ethical Manual ng GMA News and Public Affairs*. May mga babasahing koda rin ang mga mamamahayag sa bansa, tulad ng *Broadcast Code of the Philippines*, *Philippine Press Institute*, *Code of Ethics for Media ng 1987 Philippine Constitution* na gumagabay sa Kapisanan ng mga Brodkaster sa Pilipinas (KBP), at National Telecommunications Commission (NTC). Ang nabanggit na mga manwal ay naglalaman ng mga etika o koda na dapat sundin sa pangangalap ng balita at pagbabalita. May maikli ring pagtalakay sa restriksiyon sa paggamit ng mga salitang imoral, mahalay, bastos, namamahiya, humihikayat upang maging subersibo at rebelde, lumalabag sa kagandahang asal ng mga Filipino at sumisira sa reputasyon ng mga Filipino at ng bansa. Ang mga salitang hindi katanggap-tanggap sa kulturang Filipino ay mahigpit na ipinagbabawal na gamitin sa pambansang telebisyon, at may nakalaang karampatang parusa ang KBP at Movie and Television Review and Classification Board (MTRCB) para sa sinumang lalabag dito. Masasabing mas nagpokus ang mga ahensiyang ito sa paggamit ng wika na may kinalaman sa pagpapahalaga at pag-uugali o asal ng mga mamamahayag sa mga pampublikong espasyo subalit hindi tumuon sa maling gramatika at 'di-akmang paggamit ng mga salita, tulad ng nakasaad sa Koda ng KBP, Artikulo 27, Seksiyon 1-3:

Article 27. ON-AIR LANGUAGE

Sec.1. Vulgar, obscene or indecent language is prohibited. (G as amended 2011)

Sec. 2. Language tending to incite violence, sedition or rebellion is prohibited. (G)

Sec. 3. Name-calling and personal insults are prohibited. (G)

- Ang letrang nasa dulo ng bawat seksiyon ay ang karampatang parusa kapag ito ay nilabag. Ang G ay katumbas ng Grave Offense. Mayroon ding L na Light Offense at S na Serious Offense.

Tanging ang mga taga-akademya lamang ang pumupuna at pumapansin ng kanilang mga pagkakamali tungkol sa gramatika, subalit ang mainam ay ang pagiging malay at bukas ng mga mamamahayag na maiwasto ang mga kahinaan sa paggamit ng wikang Filipino. Ibig sabihin, may sarili mang jargon at iba ang rehistro sa paggamit ng wika, napasasailalim pa rin sila ng mga tuntuning pangwika na ginagamit sa pagbabalita.

Ang tanong ngayon, bakit walang nagtatangkang bumuo ng mga pamantayang pangwika para sa pagbabalita sa telebisyon? Pasulat na anyo lamang ba ng genre ang napaplano at ang pasalita ay hindi? Kapag ba pasalita, pasalita rin ang ginagawang pag-aaral, kaya't walang nakasulat na mababasa? Mula sa pag-aaral ni Sibayan na isinalig sa prinsipyo ni Haugen, sa pagpaplanong pangwika, hindi mahalagang kasangkapan ang pasalita kungdi ang pasulat kahit na ang korpus na pinaghanguan nito ay pasalita (69). Sinang-ayunan naman ito ni Bloomfield, na nagsabing tunay na mahalaga ang grapik na representasyon kaysa oral na anyo ng pagtalakay (3). Ang kultibasyon, elaborasyon, intelektwalisasyon, modernisasyon at estandardisasyon ay mga simpleng paraan sa pagpapatuloy ng implementasyon para tugunan ang pangangailangan ng bagong henerasyon, at ito ay nararapat na nakasulat (Haugen 289). Walang nagaganap na anumang proseso ng pagpaplanong pangwika kapag ang mga tuntuning pangwika ay *de facto*. Samakatwid, mahalagang maisulat ang lahat ng uri ng pag-aaral, upang ito'y maging kapaki-pakinabang.

Isa pang dahilan kung bakit ninais ng mananaliksik na gawin ang pag-aaral ay dahil sa katotohanang mayroon naman talagang mga tuntuning pangwika sa Filipino na para sa pagbabalita sa telebisyon, at ito ay ayon kina Antonio Magsumbol na News Executive Producer ng 24 Oras; Romulo Masilungan, Chief Editor ng 24 Oras; Bianca Apostol at Maris Castro na segment researcher at writer ng GMA-7; at Ron Lopez na isang field reporter ng TV Patrol na una nang nakapanayam ng mananaliksik. Gayunman ayon sa kanila, ito ay *de facto*, ibig sabihin ay ginagamit subalit hindi nakasulat, kaya hindi rin malinaw kung paano ipinatutupad. At dahil sa layong tugunan ang pangangailangang ito na gawing *de jure* ang mga pamantayang nabanggit, sininop ang mga datos at sinuri ang korpus ng pag-aaral upang gawing matibay na batayan. Tiniyak sa pag-aaral na may partisipasyon ang mga taga-midya at taga-akademya upang maging ganap ang pagkabuo ng mga tuntuning pangwika sa Filipino.

Layunin

Nilalayon ng pag-aaral na makalikha ng mga tuntuning pangwika mula sa mga paglabag sa paggamit ng wika ng pagbabalita sa telebisyon upang makatulong sa kultibasyon at estandardisasyon ng wikang Filipino sa larang.

Delimitasyon

Mga balitang prime time sa telebisyon ng 24 Oras ng buong buwan ng Agosto 2016 at TV Patrol ng buong buwan ng Oktubre 2016 ang ginamit na korpus sa pag-aaral. Sinikap na humingi ng *news script* sa dalawang programang nagbabalita sa telebisyon subalit hindi naging matagumpay ang mananaliksik sapagkat kumpidensiyal daw ito ayon sa mga tagapamahala ng programa. Subalit dahil instruktur ng Bulacan State University KAL ang isa sa mga editor ng 24 Oras kaya't nabigyan pa rin ang mananaliksik ng ilang pahina ng news script ng programa. Trinanskrayb nang buo ang mga *news story*, *news narrative* at *news summary* mula sa iba't ibang segment ng mga programang nabanggit sa pamamagitan ng bidyo at kamera. At dahil nasa youtube ang araw-araw na balitang primetime ay naging malaking tulong ito sa mga hindi nairekord at nasundang balita. Inipon ang korpus na natranskrayb sa isang data bank, pagkatapos ay inilatag sa *Deskriptibong Taksonomiya* at saka inaplay ang proseso ng deteksyon-koreksiyon gamit ang lenteng *Error Analysis* (EA). Sinaklaw ng pag-aaral ang limang kategorya ng EA na ginagamit sa pagsusuri ng wika:

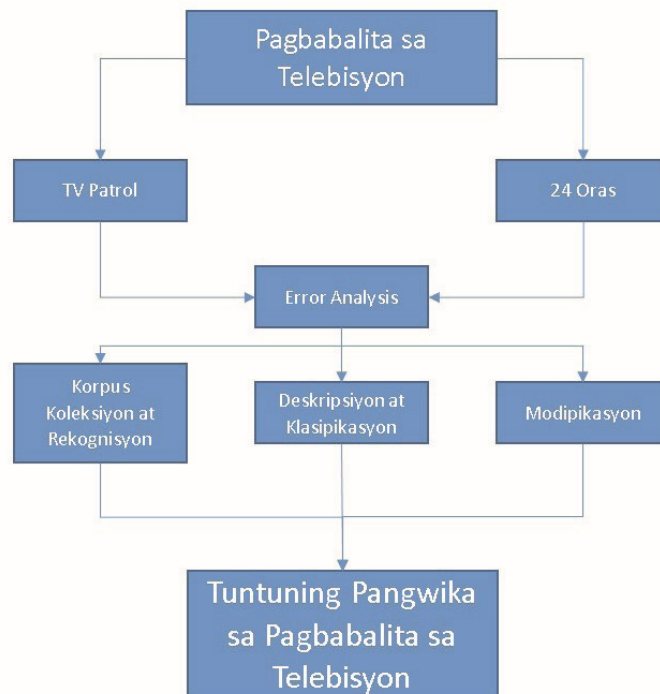
1. Adisyon
2. Omisyon
3. Pagkakamali sa paggamit ng salita (mis-use)
4. Pagkakamali sa pagpili ng angkop na salita (misselection)
5. Pagkakamali sa pagkakaayos ng mga salita sa pahayag (mis-ordering).

Sa limang ito ibinatay ang binuong mga pamantayang pangwika, sapagkat ang karaniwang pagkakamali sa pagbabalita ay nasaklaw ng mga kategoryang ito. Sa mga ito nakita ang kahinaan ng pagbabalita sa telebisyon sa paggamit ng wika na kinailangang tugunan.

Disenyo at Metodolohiya

Disenyong Deskriptibong-Analisis ang pangkalahatang metodo ng pananaliksik. *Deskriptibo* ang pinakaangkop na disenyo ng nakita sa paglalarawan ng kasalukuyang penomena ng paggamit ng wika sa pagbabalita sa telebisyon. Analisis naman sapagkat sinipat isa-isa ang mga balita at sanhi ng mga kamalian sa paggamit ng wika para sa karampatang pagwawasto. Sa ganitong pagpoproseso, inductibo ang naging daloy ng pag-aaral mula sa pagmomonitor ng mga balita, pagtatala ng hinihinalang kamalian sa paggamit ng wika, pagsusuri, pagwawasto at pagbuo ng mga tuntuning pangwika batay sa kinalabasan ng pagsusuri.

Sa 1971 Error Analysis (EA) ni Corder ibinatay ang teorya at metodong ginamit sa pag-aaral. Kognitibo at positibo ang paniniwala niya sa teoryang ito, na ang mga pagkakamali sa paggamit ng wika ang nagbibigay-daan para sa pagtatama (23). Ang taksonomik namang metodo nito ang ginamit sa pagsusuri ng korpus, na inilatag at sinuri sa tatlong rabaw na Deskriptibong Taksonomiya na: Korpus, Klasipikasyon, at Modipikasyon. Ang una ay tumutukoy sa nakalap na mga balitang may hinihinalang pagkakamali, ang ikalawa ay ang pagkilala at pagpapaliwanag ng pagkakamali, at ikatlo, ang isinaayos na disenyo ng balita, tulad ng nakasaad sa balangkas na nasa ibaba.

Balangkas ng Pag-aaral

Ang metodo sa pangangalap at pag-aanalisa ng korpus ay maingat, matiyaga, at personal na ginawa ng mismong mananaliksik. Gumamit ng metodong triyngulasyon sa pagproseso sa kinalabasan ng pag-aaral upang magkaroon ng balidasyon ang ginawang pag-analisa. Ang triyngulasyon ay ang paggamit ng higit sa isang metodo upang magkaroon ng balanseng pagtingin sa kinalabasan ng pag-aaral. Iniharap ang Deskriptibong Taksonomiya (talaan na kinapapalooban ng mga bahagi ng balita na may mali at ang proseso ng pag-analisa rito) sa isang *Focus Group Discussion* na binuo ng mga instruktur at propesor mula sa Departamento ng Araling Pilipino ng Bulacan State University noong 18 Pebrero 2017. Sa mga uri ng taksonomiyang *Komparatibo*, *Deskriptibo* at *Epektong Komunikatibo* nina Dulay, Burt, at Krashen, *Deskriptibo*, ang ginamit sa pag-aaral (Language of Two, 150-163). Isa itong talaang naglalarawan ng mga pagkakamali sa paggamit ng wika, kung saan isa-isang tinugunan ang mga hakbang sa pagsusuri ng korpus batay sa EA. Samantala, hiningan din ng payo at mungkahi sa pagbuo ng mga tuntuning pangwika sina Dr. Galileo S. Zafra ng UP Diliman at Purificacion De Lima na isa sa mga komisyoner ng KWF, at matapos ay pinabigyang-puna ang kinalabasan ng pagsusuri sa mga dalubhasa sa wikang Filipino, na sina Dr. Anastacia Victorino ng DepEd, Dr. Elimar A. Ravina ng UST, Dr. Aurora Batnag ng PNU (retirado), Dr. Rosalina L. Joson at Dr. Victor C. Ramos ng BuSU, at mga mamamahayag na sina G. Romulo Mansilungan, editor ng 24 Oras, at G. Ron Lopez ng TV Patrol.

Pagsusuri ng Datos

Taksonomik ang lenteng Error Analysis, kaya't ang korpus ay inilatag at sinuri sa tinawag na Deskriptibong Taksonomiya. Malalaking titik ang ginamit sa pagsulat ng balita, sapagkat ganito ang presentasyon nito kapag nasa teleprompter.

KORPUS	KLASIPIKASYON NG PAGKAKAMALI	MODIPIKASYON
1. GUMAGAWA NA SILA NG GAP PARA SA ISANG EXECUTIVE ORDER AT NAIS NG DOH NA MULA SA INDIVIDUAL HOUSEHOLD NA PAGPAPAPUTOK GAWIN ITONG COMMUNITY FIREWORKS DISPLAY. INAASAHAN NILA NA MAPIPIRMAHAN KAAGAD ANG GAP SA ORAS NA MAIPASA PARA MAIPATUPAD ITO BAGO MAGPASKO AT BAGONG TAON AT SAKA ALAM MO SA DAVAO BAWAL ANG PAPUTOK, ANG PRESIDENTE HO NATIN AY MAYOR DATI NG DAVAO.	<p>Pagkakamali sa paggamit ng akronim na di-pamilyar sa marami</p> <p>-Ibinabawal ang akronim at inisyal sa pagbabalita, kung hindi ganoon kapopular ang salita o pangalan. Maging ang pagdadaglat ay hindi pinapayagan.</p> <p>Iwasan din ang pagdaragdag ng mga balitang pampahaba lamang.</p>	<p>GUMAGAWA NA SILA NG GENERAL ADVANCE PLANNING PARA SA ISANG EXECUTIVE ORDER AT NAIS NG DOH NA MULA SA INDIVIDUAL HOUSEHOLD NA PAGPAPAPUTOK GAWIN ITONG COMMUNITY FIREWORKS DISPLAY. INAASAHAN NILA NA MAPIPIRMAHAN KAAGAD ANG GAP SA ORAS NA MAIPASA PARA MAIPATUPAD ITO BAGO MAGPASKO AT BAGONG TAON.</p> <p>Ibinatay ang korpus ng pag-aaral sa kung ano lamang ang sinasabi ng mamamahayag. Kung wala man sa teleprompter, iminumungkahing huwag nang magdagdag ng iba pa upang hindi masira ang dalang mensahe ng balita.</p>
2. KAPAMILYA NADAGDAGAN PA ANG MGA BATIKOS NG INTERNATIONAL COMMUNITY SA HITLER COMMENT NI PANGULONG DUTERTE KABILANG NA PO ANG MGA MISMONG SECRETARY OF DEFENSE NG AMERIKA PERO ANG MALACANANG AGAD DUMEPENSA.	<p>Pagkakamali sa adisyon ng pamparaming mga at sa pagpoposisyon nito sa pahayag</p> <p>- Isa lamang ang tinutukoy na Secretary of Defense ng Amerika at kung sakaling marami nga ang sinasabing mga secretary, dapat ay malapit o katabi ng pamparaming mga ang pangangalang binibigyang turing nito.</p>	<p>KAPAMILYA NADAGDAGAN PA ANG MGA BATIKOS NG INTERNATIONAL COMMUNITY SA HITLER COMMENT NI PANGULONG DUTERTE KABILANG NA PO ANG MISMONG (MGA) SECRETARY OF DEFENSE NG AMERIKA PERO ANG MALACANANG AGAD DUMEPENSA.</p>
3. SERBISYO SA TELEPONO AT INTERNET NA PINABABAYARAN KAHIT DI PO NAGAMIT, TINUTUKAN SA TAPAT NA PO. IPINATAWAG KASI SILA NG SENADO PARA DUMALO SA PAGDINIG SA UMANO'Y EXTRA JUDICIAL KILLINGS SA LUNES.	<p>Pagkakamali sa paggamit ng pang-ugnay na sa/ng</p> <p>-Ginagamit ang ng sa layon ng pandiwang sumasagot sa tanong na ano at sino o nino; ang sa naman para sa layong sumasagot sa tanong na saan.</p> <p>May mga pagkakataong tulad ng nasa halimbawang ito, na maaaring gamitang pareho ng sa at ng dahil sa ang salitang senado sa balita ay tumutukoy sa dalawa: isang mataas na kapulungan ng Batasang Pambansa, at isang hindi direktang kahulugan na posibleng tumukoy sa tao.</p> <p>Kung porma lamang ng pahayag ang pagbabatayan, sa; kung isasa-alang-alang ang nilalaman, ng.</p>	<p>SERBISYO SA/NG TELEPONO AT INTERNET NA PINABABAYARAN KAHIT DI PO NAGAMIT, TINUTUKAN SA TAPAT NA PO.</p> <p>IPINATAWAG KASI SILA NG/SA SENADO PARA DUMALO SA PAGDINIG SA UMANO'Y EXTRA JUDICIAL KILLINGS SA LUNES.</p> <p>Para ipakita na may dalawang pinatutungkulan ang salitang senado at serbisyo, ginamit sa modipikasyon ang ng/sa.</p>
4. SA MGA NAG-AABANG NG RESULTA NG LABAN NG MAGKARIBAL NA ATENEO DE MANILA AT DE LA SALLE UNIVERSITY QUEEN ARCHERS , NASA HULING KWARTER NA PO NG LARO. NAGTAPOS ANG THIRD QUARTER SA ISKOR NA EIGHTY TO FIFTY EIGHT, LYAMADO ANG DLSU.	<p>Pagkakamali sa omisyon ng pangalan ng team ng Ateneo</p> <p>Binanggit ang pangalan ng DLSU team, dapat banggitin o ilagay rin ang pangalan ng team ng ADMU para sa paralelismo. Sa pagbabalita, hindi lamang balita ang balanse o timbang, kungdi maging ang estruktura ng pagkabuo nito.</p>	<p>SA MGA NAG-AABANG NG RESULTA NG LABAN NG MAGKARIBAL NA ATENEO DE MANILA UNIVERSITY BLUE EAGLES AT DE LA SALLE UNIVERSITY GREEN ARCHERS, NASA HULING KWARTER NA PO NG LARO. NAGTAPOS ANG THIRD QUARTER, EIGHTY- FIFTY EIGHT, LYAMADO ANG DLSU.</p>

<p>5. MARAMI NA NAMANG MGA KAPAMILYA PO ANG NAGPADALA NG KANILANG MEMORABLE HASHTAG SA MISS KO TO DESTINATIONS.</p>	<p>Pagkakamali sa pagkakasunod-sunod ng mga salita</p> <p>-Ang paggamit ng po ay bahagi ng kulturang Pilipino, subalit hindi ito mahalaga sa pagbabalita, kung talagang hindi maiiwasan ang paggamit nito, ipinapayong ilagay o itabi ang po, sa katulad nitong ingkitik, tulad ng naman, din, lang at iba pa para sa kalinawan ng nais ipahayag, at upang mapadali o madulas na rin ang pagbasa sa balita.</p>	<p>MARAMI NA NAMAN PONG MGA KAPAMILYA ANG NAGPADALA NG KANILANG MEMORABLE HASHTAG SA MISS KO TO DESTINATIONS.</p>
<p>6. AYON PO SA LEGAL COUNSEL NILANG SI ATTORNEY ERAP LEO MALAKI, KAMPANTE ANG MGA PULIS NA MAKAPAGPALIWANAG SILA SA MGA AKUSASYON NI MATOBATO TUNGKOL SA PAGKAKASANGKOT UMANO NILA SA DDS.</p>	<p>Pagkakamali sa paglalapi at paggamit ng inisyal</p> <p>Ang makapag-ay unlaping nagpapakilala ng kakayahang makagawa ng kilos na isinasaad ng salitang –ugat. Mas iminumungkahi ang reduplikasyon ng pantig sa salitang ugat kaysa panlapi.</p> <p>Ipinagbabawal ang pagdadaglat, paggamit ng inisyal at akronimya sa pagbabalita lalo’t hindi pamilyar ang marami rito. Ang Dr. Mr. at mga katulad ay pinapayagan, subalit binabasa pa rin nang buo. Maging ang mga simbolo tulad ng \$ at # ay dapat isulat nang buo.</p>	<p>AYON PO SA LEGAL COUNSEL NILANG SI ATTORNEY ERAP LEO MALAKI, KAMPANTE ANG MGA PULIS NA MAKAPAGPALIWANAG SILA SA MGA AKUSASYON NI MATOBATO TUNGKOL SA PAGKAKASANGKOT UMANO NILA SA DAVAO DEATH SQUAD.</p> <p>May tuntuning pangwika na sinunod dito, na ang uuliting pantig ay yaong unang pantig ng salitang ugat. Ang salitang-ugat ay paliwanag at hindi liwanag, kaya’t nararapat na maging makapag+papaliwanag. May ganito ring paliwanag kung bakit tamang gamitin ang maka+tutulong at hindi ma+kakatulong sapagkat ang salitang-ugat ay tulong at hindi katulong.</p>
<p>7. FULL FORCE ANG BUONG CAST NG ANG PROBINSYANO SA KANILANG STAR-STUDED THANKSGIVING CONCERT KAGABI.</p> <p>STRANDED ANG LIBO-LIBONG PASAHERO SA MGA PANTALAN SA BUONG KABIKOLAN DAHIL SA BAGYONG KAREN AT LIVE MULA SA TABACO PORT ALBAY(...)</p> <p>MAGANDANG GABI BAYAN! NAKALABAS NA PO NG BANSA NG PHILIPPINE AREA OF RESPONSIBILITY ANG BAGYONG KAREN PERO ISANG MAS MALAKAS PANG BAGYO ANG POSIBLENG MAGING SUPER TYPHOON ANG INAASAHANG TATAMA SA BANSA.</p> <p>SUMIKLAB PO ANG ISANG GRASS FIRE SA ISANG SEMENTERYO SA TUGUEGARAO CITY, CAGAYAN.</p>	<p>Pagkakamali sa paggamit ng dalawang salitang magkasingkahulugan</p> <p>- Pagkakamali sa paggamit ng full at buo na pareho ang ibig sabihin</p> <p>Pag sinabing Kabikolan, tumutukoy ito sa palibot ng Bikol samakatwid hindi na ito kailangang lagyan ng panuring na buo.</p> <p>Ang nakalabas na ng bansa at ng Philippine Area of Responsibility ay iisa lamang ang ibig sabihin. Pumili lang ng isa para gamitin para maiwasan ang redandansi.</p> <p>- Pagkakamali sa paggamit ng dalawang salitang may parehong kahulugan, ang SUMIKLAB AT GRASS FIRE.</p> <p>Ipinapayong gamitin ang salitang nagliyab o nag-apoy, kaysa sumiklab, sapagkat ang sumiklab ay nangangahulugan ng labis na puwersa tulad ng pagsabog.</p>	<p>FULL FORCE ANG CAST NG ANG PROBINSYANO SA KANILANG STAR-STUDED THANKSGIVING CONCERT KAGABI.</p> <p>STRANDED ANG LIBO-LIBONG PASAHERO SA MGA PANTALAN SA KABIKOLAN DAHIL SA BAGYONG KAREN AT LIVE MULA SA TABACO PORT ALBAY(...)</p> <p>MAGANDANG GABI BAYAN! NAKALABAS NA PO NG BANSA/NG PHILIPPINE AREA OF RESPONSIBILITY ANG BAGYONG KAREN PERO ISANG MAS MALAKAS PANG BAGYO ANG POSIBLENG MAGING SUPER TYPHOON ANG INAASAHANG TATAMA SA BANSA.</p> <p>NAGLIYAB PO ANG DAMUHAN SA ISANG SEMENTERYO SA TUGUEGARAO CITY, CAGAYAN.</p>

<p>8. UMALMA ANG OPISYAL NG QUEZON CITY NA NANGANGASIWA SA TRAPIK SA NAGPAHAYAG NA TAGAPAGSALITA NG DEPARTMENT OF TRANSPORTATION NA HINDI NAKIKIPAGTULUNGAN ANG MGA LOKAL NA MGA PAMAHALAAN SA KANILA.</p>	<p>Pagkakamali sa paggamit ng pari-pantig, at ng pamparaming mga sa grupo ng tagapamahala</p> <p>Ang pari-pantig ay maaari lamang gamitin sa malikhaing pagsulat, at hindi sa teknikal. May iba pang pari-pantig, na pinaiwasang gamitin dahil sa taglay na awtomatisiti: bumili sa tindahan, naglaro ang manlalaro, nagnakaw ang magnanakaw.</p> <p>Maliban dito ang umalma ay hindi naman patungkol sa tagapagsalita o nagpahayag kung hindi sa ipinahayag nito.</p> <p>Ang salitang lokal na pamahalaan ay hindi na kailangang gamitan ng pamparaming mga, awtomatik itong tumutukoy sa punong-pampangasiwaan mula gobernador pababa at kolektibong salita ito. Sa balitang sinuri, Lungsod Quezon ang ginamit, samakatwid ang lokal na pamahalaang tinutukoy ay ang mga barangay na sakop ng Quezon City, subalit nananatiling sakop lahat ang mga ito ng tinatawag na lokal na pamahalaan ng QC.</p>	<p>UMALMA ANG OPISYAL NG QUEZON CITY NA NANGANGASIWA SA TRAPIK SA IPINAHAYAG NG TAGAPAGSALITA NG DEPARTMENT OF TRANSPORTATION NA HINDI NAKIKIPAGTULUNGAN ANG LOKAL NA PAMAHALAAN SA KANILA.</p>
<p>9. BABALA PO SA MGA MOTORISTA, MAG-INGAT TUWING DUMADAAN SA MAY BAHAGI NG MARCOS HIGHWAY SA CAINTA, ILANG BATA KASI ANG NAKUNAN NG VIDEO NA NAKIKIPAGPATINTERO SA MGA DUMADAANG SASAKYAN DOON HABANG HINIHILO ANG MGA ORANGE BARRIERS.</p> <p>AYON SA KALIHIM, HINDI COMPATIBLE ANG MGA PRODUKTO NG DALAWANG BANSA SA MGA KASALUKUYANG GAMIT NG AFP. - DOON MULI, IGINIIT NG PANGULO NA HINDI N'YA HAHAYAAN ANG MGA MALALAKING BANSA NA DIKTAHAN ANG MAGIGING CARBON EMISSION NG PILIPINAS.</p> <p>SA LOOB PO NG ISANG ARAW MAKAILANG ULIT NA LUMIPAD ANG CHOPPER SA IBAT IBANG MGA ISOLATED AREAS SA KALINGA, IYON LANG KASI ANG TANGING PARAAN PARA MAIHATID ANG PANGANGAILANGAN NG MGA BIKTIMA NG BAGYO, KUNDI GUTOM ANG AABUTIN NILA.</p>	<p>Pagkakamali sa pagpoposiyon ng pamparaming mga, at paggamit ng dobleng pluralisasyon.</p> <p>Intralinggwal ang pagkakamali sa mga orange barriers, sapagkat pinaghalo ang tuntuning pangwika ng dalawang wikang ginamit, ang Filipino at Ingles na nagresulta sa pagkakaroon ng dobleng pluralisasyon, may pamparami ng mga, may s pa ang pangngalang binigyang-turing nito.</p> <p>Ang pantukoy (isahan man o maramihan) at pamparaming mga ay nararapat ilagay malapit sa pangngalang binibigyang turing nito.</p> <p>Ang panuring na malalaki ay maramihan na, hindi na kailangang gamitan ito ng pamparaming mga.</p> <p>Maging ang panuring na iba't iba ay maramihan na, hindi na nito kailangan ng mga.</p>	<p>BABALA PO SA MGA MOTORISTA, MAG-INGAT TUWING DUMADAAN SA MAY BAHAGI NG MARCOS HIGHWAY SA CAINTA, ILANG BATA KASI ANG NAKUNAN NG VIDEO NA NAKIKIPAGPATINTERO SA DUMADAANG MGA SASAKYAN DOON HABANG HINIHILO ANG MGA ORANGE BARRIER.</p> <p>AYON SA KALIHIM, HINDI COMPATIBLE ANG MGA PRODUKTO NG DALAWANG BANSA SA KASALUKUYANG MGA GAMIT NG AFP.</p> <p>DOON MULI, IGINIIT NG PANGULO NA HINDI NIYA HAHAYAAN ANG MALALAKING BANSA NA DIKTAHAN ANG MAGIGING CARBON EMISSION NG PILIPINAS.</p> <p>SA LOOB PO NG ISANG ARAW, MAKAILANG ULIT NA LUMIPAD ANG CHOPPER SA MGA ISOLATED AREA (O KAYA AY IBAT IBANG ISOLATED AREA) SA KALINGA, IYON LANG KASI ANG TANGING PARAAN PARA MAIHATID ANG PANGANGAILANGAN NG MGA BIKTIMA NG BAGYO, KUNGDI GUTOM ANG AABUTIN NILA.</p>

<p>10. SA MAKATI CITY, NASUNOG ANG ISANG GUSALI NA TINDAHAN NG MGA DAMIT AT PATAHIAN SA BARANGAY OLYMPIA KANINANG BAGO MAG-UMAGA.</p>	<p>Pagkakamali sa paggamit ng pang-angkop na na at pagkakaayos batay sa proseso ng paggawa</p> <p>-Idugtong ang -ng sa unang salita, kung ito ay nagtatapos sa patinig.</p> <p>Maaari ding mauna na ang salitang patahian kaysa tindahan kung ang lugar na tinutukoy para sa dalawang pangngalan ay iisa, para bigyang-konsiderasyon ang proseso ng pagkakasunod-sunod.</p>	<p>SA MAKATI CITY, NASUNOG ANG ISANG GUSALING PATAHIAN AT TINDAHAN NG MGA DAMIT SA BARANGAY OLYMPIA KANINANG BAGO MAG-UMAGA.</p>
<p>11. GA-HITA PA ANG BAHA SA LALAWIGAN NG PAMPANGA AT BATAAN HANGGANG SA KASALUKUYAN.</p> <p>IPINASASAWI NG KAMARA SA MGA KONGRESISTA ANG MGA PLAKANG DE- OTSO NG KANILANG MGA SASAKYAN.</p>	<p>Pagkakamali sa paggamit ng panlaping di-angkop sa salita</p> <p>Ang panlaping ga- ay hindi tumutukoy sa taas kungdi sa laki lamang ng isang bagay. Halimbawa: ga-munggo, ga-kamatis. Gamitin ang hangga o abot na bahagi ng katawan ng tao para ipakita ang taas o lebel ng tubig.</p> <p>Pagkakamali sa paggamit ng panlaping de-. Ang de- ay panlaping mula sa wikang Espanol na may mga kahulugang: nakapaloob o bahagi ng isang kabuuan- hal. de-lata, de-bote, de-kahon, pan de-coco; pamamaraan ng pagkakagawa- de-kulay/kolor; katangian ng tao- de-kalibre, de-kampanya; laki ng kahoy o pako- de- kwatro, de-otso.</p>	<p>HANGGANG/ ABOT-HITA ANG BAHA SA LALAWIGAN NG PAMPANGA AT BATAAN HANGGANG SA KASALUKUYAN.</p> <p>IPINASASAWI NG KAMARA SA MGA KONGRESISTA ANG MGA PLAKANG OTSO NG KANILANG MGA SASAKYAN.</p>
<p>12. MGA KUMPANYANG NAPATUNAYANG NAGSASAGAWA NG ENDO, IPASASARA NA, AT BELLA PADILLA MULING EEKSENSA SA PROBINSYANO.</p>	<p>Pagkakamali sa paggamit ng salitang nagsasagawa</p> <p>Ang nagsasagawa ay isang lantad na pagpapakita ng kilos, halimbawa ay sa rally, operasyon, kampanya at eksamen.</p> <p>Ang nagpapatupad ay tumutukoy sa tuntunin, batas o patakaran ng isang pamahalaan, kompanya o paaralan.</p> <p>Kompanya at hindi kumpanya, sapagkat ang salita ay nagmula sa wikang Espanyol na compania at wikang Ingles na company, samakatwid buong susundin ang tunog mula sa unang pantig nito na kom. Kapareho ito ng salitang kompleto na mula sa salitang completo at complete.</p> <p>Ang panandang ang ay hindi iniwan kapag ito ay bahagi ng orihinal na pamagat.</p>	<p>MGA KOMPANYANG NAPATUNAYANG NAGPAPATUPAD NG ENDO, IPASASARA NA, AT BELLA PADILLA MULING EEKSENSA SA ANG PROBINSYANO.</p> <p>Resulta ng transkripsiyon: Ibinatay lamang ito sa pagbigkas ng mamamahayag, naging prominente ang tunog ng u kaysa o.</p>

<p>13. MAGANDANG GABI BAYAN, NGAYON PO AY VIRAL SA SOCIAL MEDIA ANG PAKIKIPAG-SELFIE NG ILANG MGA PULIS SA NAHULING AKTOR NA SI MARK ANTHONY FERNANDEZ, AT ITO PO AY BINATIKOS NG ILANG NETIZENS.</p>	<p>Pagkakamali sa adisyon ng pamparaming mga, kasabay ng panuring na pamilang na ilan(g)</p> <p>Ang panuring na ilan ay may kahulugang kaunting bilang na ang tinutukoy ay ang mga pulis. Hindi na kailangang gamitan ng pamparaming mga, ang mga pangngalang may panuring na marami, ilan, iba't iba, lahat at iba pa.</p> <p>Awtomatik na kapag gumamit ng ilan, ang tinutukoy ay higit sa dalawa.</p> <p>-May pagkakamali ring intralinggwal dahil sa paglalagay ng s sa mga pangngalang may panuring na, na nagpapahayag ng higit sa dalawa.</p>	<p>MAGANDANG GABI BAYAN, NGAYON PO AY VIRAL SA SOCIAL MEDIA ANG PAKIKIPAG-SELFIE NG ILANG PULIS SA NAHULING AKTOR NA SI MARK ANTHONY FERNANDEZ, AT ITO PO AY BINATIKOS NG ILANG NETIZEN.</p>
<p>14. DISMAYADO PO NAMAN SI BB. LORNA TOLENTINO AT KANIYANG PINASISILIP SA KANIYANG ABOGADO ANG POSIBLENG PAGLABAG SA KARAPATANG PANTAO NG KANIYANG STEPSON NA SI MARK ANTHONY FERNANDEZ, HABANG NAKAHINGA NAMAN NANG MALUWAG SI ROBIN PADILLA DAHIL WALANG NANGYARING MASAMA SA KANIYANG PAMANGKIN NA SI MARK.</p>	<p>Pagkakamali sa paggamit ng pangatnig na at</p> <p>Ang at ay pang-ugnay na ginagamit lamang sa kaisipang magkatugma ng nilalaman; kaya't at hindi at ang angkop na pangatnig sa pahayag sapagkat ang huling kaisipan ay bunga ng unang nabanggit.</p>	<p>DESMAYADO PO NAMAN SI BB. LORNA TOLENTINO KAYA'T KANIYANG PINASISILIP SA KANIYANG ABOGADO ANG POSIBLENG PAGLABAG SA KARAPATANG PANTAO NG KANIYANG STEPSON NA SI MARK ANTHONY FERNANDEZ, HABANG NAKAHINGA NAMAN NANG MALUWAG SI ROBIN DAHIL WALANG NANGYARING MASAMA SA KANIYANG PAMANGKIN NA SI MARK.</p> <p>Alamin ang pinagmulan ng salita, Espanyol ba o Ingles? Dapat panatilihin ang tumbasang tunog. Kung mula sa Espanyol, desmayado at 'di dismayado, desgrasya at hindi disgrasya, estudyante, hindi istudyante, estruktura at di istruktura. Dapat panatilihin ang tumbasang tunog ng salita, mula sa original na anyo ng nito.</p>
<p>15. BUMANAT MULI SI PANGULONG DUTERTE AT NAGBANTA NA MAAARI NIYANG PUTULIN ANG RELASYON NG PILIPINAS SA AMERIKA PERO PAGLILINAW NG PALASYO, HINDI PA POLISIYA ANG PAHAYAG NG PANGULO.</p>	<p>Paglilina sa paggamit ng salitang polisiya.</p> <p>Ang policy ay opisyal na set ng idea at planong ginagabayan ng prinsipyo na napagkasunduan ng gobyerno o grupo ng tao/organisasyon na kailangang sundin ng magkabilang panig.</p> <p>Patakaran ang katumbas ng salitang ito sa Filipino. Ang polisiya na madalas na ginagamit ng marami ay nangangahulugang militar (mula sa wikang Espanyol na policia) bagay na malayo na sa tunay na kahulugan ng salitang policy. Subalit hindi iniaalis na magkaugnay dahil ang dalawang salita ay parehong tungkol sa gabay, bantay o nangangalaga na tulad ng katungkulan ng salitang policia</p>	<p>BUMANAT MULI SI PANGULONG DUTERTE AT NAGBANTA NA MAAARI NIYANG PUTULIN ANG RELASYON NG PILIPINAS SA AMERIKA PERO PAGLILINAW NG PALASYO, HINDI PA PATAKARAN ANG PAHAYAG NG PANGULO.</p> <p>Ang salitang polisiya ay pinasikat ng midya. At dahil sa katanyagan ng salita at iisang pagpapakahulugan ng mga Filipino sa salitang ito. Tinatanggap ang salita at itinuturing na tama.</p>

<p>16. MAYROONG TATLONG ANAK ANG BIKTIMA AT NAGTATRABAHO PO NAMAN SA MALAYONG LUGAR ANG KANIYANG MISTER.</p> <p>SA MGA MOTORISTA KAYO PO'Y MAGPAKARGA NA NG GASOLINA DAHIL MAY MALAWAKANG OIL PRICE HIKE BUKAS.</p>	<p>Pagkakamali sa paggamit ng may at mayroon</p> <p>Ang mayroon ay ginagamit kapag ang sinusundang salita ay panghalip na nasa anyong palagyo o kaya ay ng mga kataga o ingklitik. Kapag pangngalan, pang-uri, pandiwa, pang-abay at panghalip na nasa anyong paari ang kasunod na salita ay may ang dapat na gamitin.</p> <p>Mas angkop na gamitin ang malakihan kaysa malawakan sapagkat tumutukoy sa parehong presyo at saklaw o sakop na lugar ang malakihan, samantalang ang malawakan ay sa lugar lamang.</p>	<p>MAY TATLONG ANAK ANG BIKTIMA AT NAGTATRABAHO PO NAMAN SA MALAYONG LUGAR ANG KANIYANG MISTER.</p> <p>SA MGA MOTORISTA KAYO PO'Y MAGPAKARGA NA NG GASOLINA DAHIL MAY MALAKIHANG OIL PRICE HIKE BUKAS.</p>
<p>17. MAGANDANG GABI BAYAN, MULA SA NOBYEMBRE AALISIN NA PO ANG WINDOW HOURS NG NUMBER CODING SCHEME SA EDSA AT SA C-5, SO IBIG SABIHIN PO NITO HINDI NA PWEDE BUMIYAHE ANG MGA NAKA-CODING SA ARAW NA YON SA EDSA AT C-5 MULA ALAS-SIYETE NG UMAGA HANGGANG ALAS-SIYETE NG GABI, NAGPAPATROL SI JING CASTANEDA.</p>	<p>Pagkakamali sa labis na paggamit ng po at pagkalito sa gamit ng mga salitang mula at simula</p> <p>Itinuturing na pagkakamali ang labis na pag-uulit ng salita, pasulat man ito o pasalita. Ang ikalawang beses na pag-uulit para bigyang –diin ang isang salita ay pinapayagan sa pagbabalita, huwag lamang ang labis na pag-uulit ng ingklitik na po.</p> <p>Ang mula ay nangangahulugang buhat o pinanggalingan; ang simula ay tumutukoy sa unang hakbang ng anumang gawain o panukala o kaya ay unang araw o oras ng paggawa.</p>	<p>MAGANDANG GABI BAYAN, SIMULA SA NOBYEMBRE AALISIN NA PO ANG WINDOW HOURS NG NUMBER CODING SCHEME SA EDSA, AT SA C-5, SO IBIG SABIHIN NITO HINDI NA PWEDE BUMIYAHE ANG MGA NAKA-CODING SA ARAW NA IYON SA EDSA AT C-5 SIMULA ALAS-SIYETE NG UMAGA HANGGANG ALAS-SIYETE NG GABI, NAGPAPATROL SI JING CASTANEDA.</p>
<p>18. AYON SA MERALCO MAS HIGIT NA DOSE SENTIMOS KADA KILOWATT HOUR ANG BAWAS SINGIL, ITO PO'Y KATUMBAS NG BEINTE KUWATRO PESOS NA BAWAS SINGIL SA MGA KUMOKONSUMO NG TWO HUNDRED KILOWATT PER HOUR KADA BUWAN PO IYAN.</p> <p>MAS KUMONTI PO RAW NGAYON ANG BILANG NG MGA PILIPINONG NAGSASABING SILA'Y MAHIRAP.</p>	<p>Pagkakamali sa paggamit ng pahambing na mga salitang mas at higit</p> <p>Pagkakamali sa paggamit nang sabay ng dalawang salitang pahambing na mas at higit. Lantay dapat na pang-uri ang kasunod na salita kapag ginamitan nito. Halimbawa: mas malaki o higit na malaki.</p> <p>Sa hanay ng mga ingklitik, po ang laging nasa hulihan.</p> <p>Ang salitang kaunti ay isang pang-uri, na nagsasaad ng maliit na bilang. Ang kumonti ay nasa proseso na nang nabawasan pa. Maaari ng mag-isa ang kumonti dahil isa na itong pandiwa. Ang salitang sumusunod sa mas o higit ay dapat mga pang-uring nasa kaantasang lantay.</p>	<p>AYON SA MERALCO MAHIGIT/HIGIT SA DOSE SENTIMOS KADA KILOWATT HOUR ANG BAWAS SINGIL, ITO PO'Y KATUMBAS NG BEINTE KUWATRO PESOS NA BAWAS SINGIL SA MGA KUMOKONSUMO NG TWO HUNDRED KILOWATT PER HOUR, KADA BUWAN PO IYAN.</p> <p>MAS KAUNTI RAW PO NGAYON ANG BILANG NG MGA PILIPINONG NAGSASABING SILA'Y MAHIRAP.</p> <p>KUMAUNTI/KUMONTI RAW PO NGAYON ANG BILANG NG MGA PILIPINONG NAGSASABING SILA'Y MAHIRAP.</p>

<p>19. AYON PO NAMAN SA PANGULO NG SENADO NA SI KOKO PIMENTEL HINDI RAW KAILANGANG AKSIYONAN ANG LAHAT NG MGA PAHAYAG PATUNGKOL SA SENADO, AYON PA SA KANIYA HINDI MAKAKASIRA SA IMAHE NG SENADO ANG MGA PAHAYAG NI VICE MAYOR PAOLO DUTERTE.</p> <p>JACKIE KAMUSTA NA ANG LAGAY NG TRAPIKO SA IYONG KINALALAGYAN JACKIE?</p> <p>MGA KAPAMILYA KAHANGA- HANGA ANG ISANG GURO NA NAGBIBIGAY NG LIBRENG EDUKASYON SA MGA BATA NA NAKATIRA SA LOOB NG SEMENTERYO SA CEBU, ANG NAGSISILBI NILANG KLASRUM AY ANG MGA MUSELEO NG MGA PATAY.</p> <p>PLANO NG PAMILYANG IUWI ANG MGA LABI NI DE VILLA SA ZAMBOANGA.</p> <p>SAMANTALA TINUTUGIS NG MGA OTORIDAD ANG DALAWAMPUT WALONG PRESONG NAKAPUGA SA LANA DEL SUR PROVINCIAL JAIL SA MARAWI CITY</p>	<p>Pagkakamali sa paggamit ng mga salitang siyokoy na imahe, kamusta at museleo</p> <p>-Walang imahe subalit may imahen na mula sa wikang Espanyol na imagen, na ang katumbas sa Filipino ay imahen.</p> <p>Tuntunin: Ugatin ang pinagmulan ng salita at dito ibase ang tunay na baybay nito.</p> <p>Kumusta at hindi kamusta. -Ang salitang kumusta ay mula sa salitang Espanyol na como esta at kumusta ang salin nito sa Filipino.</p> <p>Posilisasyon ng salitang museleo at awtomatisiti na para ito sa mga patay.</p> <p>Ang mausoleo ay isang maliit na gusali na ginagamit para libingan ng mga labi. Wala namang mausoleo ng mga buhay. Samantala, ang monumento naman kapag walang nakalibing ay tinatawag na senotap.</p> <p>Kambal-patinig na a at u, ang ginamit sa salita; ang a ay malakas na patinig, ang u ay mahina, kaya't siningitan ng w ang salitang mausoleo. Kung parehong malakas ang kambal patinig, mananatili ang baybay ng salita.</p> <p>malakas na patinig- a, e, o mahinang patinig- i, u</p> <p>Ang salitang mga labi ay mula sa salitang Ingles na remains. Kinakitaan ito ng literal na salin nang ginamitan ng pamparaming mga. Ang labi naman ay isang matandang salita para sa bangkay, at isa lang bangkay ang tinutukoy sa balita.</p> <p>Awtoridad, hindi otoridad Nagmula ang salitang ito sa wikang Espanyol na autoridad. May kambal-patinig sa unang pantig nito na a at u. Ang una ay malakas na patinig, ang ikalawa ay mahina, samakatwid, nararapat na palitan ang mahinang patinig ng w.</p> <p>Dahil sa pagkakamaling intralinggwal sa baybay ng mga salita ay nagkakaroon na rin ng pagkakamali sa pagbigkas nito, tulad ng yunibersidad para sa unibersidad.</p>	<p>AYON PO NAMAN SA PANGULO NG SENADO NA SI KOKO PIMENTEL HINDI RAW KAILANGANG AKSIYONAN ANG LAHAT NG MGA PAHAYAG PATUNGKOL SA SENADO, AYON PA SA KANIYA HINDI MAKAKASIRA SA IMAHEN NG SENADO ANG MGA PAHAYAG NI VICE MAYOR PAOLO DUTERTE.</p> <p>JACKIE KUMUSTA NA ANG LAGAY NG TRAPIKO SA IYONG KINALALAGYAN JACKIE?</p> <p>MGA KAPAMILYA KAHANGA- HANGA ANG ISANG GURO NA NAGBIBIGAY NG LIBRENG EDUKASYON SA MGA BATA NA NAKATIRA SA LOOB NG SEMENTERYO SA CEBU, ANG NAGSISILBI NILANG KLASRUM AY ANG MGA MAUSOLEO NA NAROROOM.</p> <p>PLANO NG PAMILYANG IUWI ANG LABI NI DE VILLA SA ZAMBOANGA.</p> <p>SAMANTALA TINUTUGIS NG MGA AWTORIDAD ANG DALAWAMPUT WALONG PRESONG NAKAPUGA SA LANA DEL SUR PROVINCIAL JAIL SA MARAWI CITY</p>
---	--	---

<p>20. DAHIL INAASAHAN NGA NA LALO PANG BIBIGAT ANG DALOY NG TRAPIKO DAHILAN SA CHRISTMAS RUSH KAYA NAPAGKASUNDUAN NG MGA MAY-ARI NG MALL AT NG INTER-AGENCY COUNCIL FOR TRAFFIC NA BAGUHIN ANG SCHEDULE NG MGA MALL LALO NA KAPAG SILAY MAY SALE.</p>	<p>Pagkakamali sa paggamit ng salitang daloy na nakakabit na sa salitang trapiko; ipinakita rin dito ang labis na literalisasyon sa salin ng <i>heavy traffic</i></p> <p>Ang salitang trapiko ay nangangahulugang pagyayaot/paglalakbay ng mga tao at sasakyan sa lansangan. Samakatwid ang trapiko ay iyon na mismong daloy o pagkilos ng mga sasakyan at tao.</p>	<p>DAHIL INAASAHAN NGA NA LALO PANG SISIKIP/BABAGAL ANG TRAPIKO DAHILAN SA CHRISTMAS RUSH KAYA NAPAGKASUNDUAN NG MGA MAY-ARI NG MALL AT NG INTER-AGENCY COUNCIL FOR TRAFFIC NA BAGUHIN ANG SCHEDULE NG MGA MALL LALO NA KAPAG SILAY MAY SALE.</p>
<p>21. MANI NGA PO NG PAPURI AT MGA BATIKOS ANG KAMPANYA NI PANGULONG RODRIGO DUTERTE, KONTRA ILLEGAL NA DROGA PERO MAYRON BANG IBUBUGA RIN ANG PAMAHALAANG DUTERTE SA ILAN PANG LARANGAN NG PAMAMAHALA.</p>	<p>Pagkakamali sa posisyon ng inglitik na ba at paggamit ng panunod na salitang iba pa at ilan pa</p> <p>Ang pananong na katagang ba ay mas mainam na itinatabi sa kapuwa nito inglitik.</p> <p>Ang pero ay kumbas din ng subalit, nagsisilbi itong panalungat sa diwang isinasaad sa unang bahagi.</p> <p>Ang iba pa ay kumakatawan sa lahat ng bagay na natira, na bukod sa nabanggit; bukas ito sa iba pang kasamahan. Samantala ang ilan pa ay kumakatawan sa limitadong mga bagay na hindi kasama o nabanggit.</p>	<p>UMANI NGA PO NG PAPURI AT MGA BATIKOS ANG KAMPANYA NI PANGULONG RODRIGO DUTERTE, KONTRA ILIGAL NA DROGA PERO MAYROON DIN BANG IBUBUGA ANG PAMAHALAANG DUTERTE SA IBA PANG LARANGAN NG PAMAMAHALA?</p> <p>Nalamang illegal ang pagkabigkas dahil sa ang kinaroroonang diin ay nasa unahan. Iba ang bigkas ng salitang ito sa Filipino, mabilis. Maraming salitang Filipino ang penultima ang paraan ng pagbigkas.</p>
<p>22. SA ILAN PANG BALITA, MULING HIHILINGIN NG KAMPO NAMAN NI MARK ANTHONY FERNANDEZ NA ILIPAT ANG AKTOR SA PAMPANGA PROVINCIAL JAIL.</p>	<p>Pagkakamali sa paggamit ng ilan pa at iba pa; muli at naman</p> <p>-Ang muli ay nangangahulugan ng pag-uulit na tulad din ng ibig sabihin ng naman.</p> <p>- Sa ilan pang balita- higit sa isang paksa ng balita ang tinutukoy. Maaari itong gamitin sa paghahalayhay ng ulo ng mga pangunahing balita.</p> <p>-Ang sa iba pang balita ay pan-segwey sa panibago at tiyak na paksang ibabalita.</p>	<p>SA IBA PANG BALITA, MULING HIHILINGIN NG KAMPO NI MARK ANTHONY FERNANDEZ NA ILIPAT ANG AKTOR SA PAMPANGA PROVINCIAL JAIL.</p> <p>O</p> <p>SA IBA PANG BALITA, HIHILINGIN NAMAN NG KAMPO NI MARK ANTHONY FERNANDEZ NA ILIPAT ANG AKTOR SA PAMPANGA PROVINCIAL JAIL.</p>

<p>23. ARESTADO SA ISANG BUY- BUST OPERATION ANG ISANG MMDA TRAFFIC ENFORCER NA KUNG SAAN TINUTURONG S'YANG SUPPLIER NG SHABU SA MGA DRIVER NAMAN NG PAMPUBLIKONG SASAKYAN.</p>	<p>Pagkakamali sa paggamit ng salitang kung saan</p> <p>Isa ito sa paboritong pang-ugnay ng midya na sumasalungat sa layong pagtitipid o simplipikasyon sa paggamit ng wika.</p> <p>Maliban dito, ang pang-ugnay na kung saan ay ginagamit lamang sa lugar o bagay, na pinagmulan o pinagkuhanan, o kakikitaan ng diwang nakasaad sa pinag-uusapan, at hindi laan para sa tao. Maaaring na siyang, kung tao ang tinutukoy</p> <p>Sapat nang gamitin ang relatibong (pamanggit) panghalip na na, na katumbas ng who, which, at whom sa Ingles, na tumutukoy sa pangngalang katabi nito sa pabalik na anyo ng pahayag.</p>	<p>ARESTADO SA ISANG BUY- BUST OPERATION ANG ISANG MMDA TRAFFIC ENFORCER NA TINUTURONG S'YANG SUPPLIER NG SHABU SA MGA DRIVER NAMAN NG PAMPUBLIKONG SASAKYAN.</p>
<p>24. DAHIL PO UMIIRAL NGAYON ANG PRICE FREEZE, TUMAAS PA RIN PRESYO NG ILANG BILIHIN, NAGPAPATROL APPLES JALANDONI.</p>	<p>Pagkakamali sa paggamit ng hindi angkop na pang-ugnay</p> <p>Ang pang-ugnay na dahil ay ginagamit kapag tumutukoy sa sanhi o dahilan. Ang kahit ay ginagamit kapag may kataliwas na kaisipan na tulad ng nasa balita.</p>	<p>KAHIT PO UMIIRAL NGAYON ANG PRICE FREEZE, TUMAAS PA RIN ANG PRESYO NG ILANG BILIHIN, NAGPAPATROL APPLE JALANDONI.</p>
<p>25. MGA KAPAMILYA, HIRAP (MABILIS) ANG NARARANASAN NG MGA RESIDENTENG TUMATAWID SA ILOG SA PAGITAN NG MARIKINA AT RIZAL WALA KASI SILANG TULAY KAYA MANO-MANO ANG PAGDAAN DITO.</p>	<p>Pagkakamali sa pagbigkas ng salitang hi.rap</p> <p>Ang salitang hirap na mabilis ang bigkas ay nangangahulugang pagod na, samantalang ang hi.rap na mabagal ang bigkas ay nangangahulugang dinadanas na pagtititis, sakripisyo at pagkabigo. Magkaiba ng bigkas, subalit magkaugnay ng kahulugan.</p> <p>Ang mano-mano ay nangangahulugan ng suntukan o labanan sa pamamagitan ng kamay. Mano-mano o manwal rin ang tawag sa paggawa ng anumang bagay gamit ang kamay.</p> <p>Batay sa isa sa mga kasapi ng FGD, ang mano-mano sa kanilang lugar ay may ibig sabihin na isa-isa, samakatwid tama ang gamit ng salita sa balita. Idaragdag na lamang ito sa pakahulugan sa salitang mano-mano.</p>	<p>MGA KAPAMILYA, HI.RAP (MALUMAY) ANG NARARANASAN NG MGA RESIDENTENG TUMATAWID SA ILOG SA PAGITAN NG MARIKINA AT RIZAL WALA KASI SILANG TULAY KAYA MANO-MANO ANG PAGDAAN DITO.</p> <p>Sa pagbabalita, mas simple at mas madaling maunawaan ang salita ay mas mainam. Mas iminumungkahing gamitin ang salitang isa-isa sa halip na mano-mano.</p>

<p>26. PLANONG MAGSAMPA NG KASO NG ISANG MAG-ASAWANG NAMATAYAN NG DALAWANG TAON NA ANAK DAHIL UMANO SA PAGPAPABAYA NG OSPITAL SA RODRIGUEZ, RIZAL.</p>	<p>Pagkakamali sa paglalagay ng pamilang sa pangngalang pandalawahang</p> <p>Pinansin ng mga lingguwista, ang maling gamit ng midya sa pariralang dalawang mag-asawa na ang tinutukoy lamang ay ang asawang lalaki at asawang babae. Sa kasalukuyan, bilang pagtatama, isang mag-asawa na lamang ang ginagamit nila sa pagbabalita, bagay na hindi pa rin nakatutulong. Sapat na ang salitang mag-asawa sapagkat pinaiiwasan sa pagbabalita ang paggamit ng hindi nakatutulong na mga panuring. Maging sa tuntuning pangwika pag isa lamang ang tinutukoy, di na isinusulat ang salitang isa.</p>	<p>PLANONG MAGSAMPA NG KASO NG MAG-ASAWANG NAMATAYAN NG DALAWANG TAONG GULANG NA ANAK DAHIL UMANO SA PAGPAPABAYA NG OSPITAL SA RODRIGUEZ, RIZAL.</p>
<p>27. APATNAPU ANG UMANOY PATAY SA SUNOG SA MAKATI KAHAPON.</p>	<p>Pagkakamaling bunga ng paggamit ng po.</p> <p>Upang maiwasan ang ganitong maling pagkaunawa, iminumungkahing huwag nang gumamit ng po sa mga salitang pamilang na sampuan</p>	<p>APAT NA PO ANG UMANOY PATAY SA SUNOG SA MAKATI KAHAPON.</p> <p>Kinakailangan ang malinaw at mabagal na pagbigkas upang magdulot ng pagkalito sa panig ng mga tagapanood/tagapakinig.</p> <p>APAT NA ANG UMANOY PATAY SA SUNOG SA MAKATI KAHAPON. Sa paraan ng pagkabigkas, naging prominente ang tunog ng u kasya o.</p>
<p>28. WALA PANG NAITALANG CASUALTY ANG LALAWIGAN NG ILOCOS SUR MATAPOS LUMIHIS PALAYO SA KANILANG PROBINSYA ANG SENTRO NG BAGYONG LAWIN PERO MATINDING HANGIN AT ULAN DIN ANG INABOT NG LALAWIGAN MULA KANINANG MADALING ARAW.</p>	<p>Pagkakamali sa paggamit ng dalawang salitang magkapareho ng ibig sabihin</p> <p>-Ang lumihis ay salitang nangangahulugang bumago o umba ng direksyon. Walang lumihis na palapit, lahat ay palayo.</p> <p>Para sa ibang mamamahayag, pag sinabing casualty, kasama ang mga sugatan at mga namatay, at ito ang tama. Sa pagbabalita sa Pilipinas, madalas, ang salita ito ay tumutukoy lamang sa mga namatay o nasawi.</p>	<p>WALA PANG NAITALANG CASUALTY ANG LALAWIGAN NG ILOCOS SUR MATAPOS LUMIHIS SA KANILANG PROBINSYA ANG SENTRO NG BAGYONG LAWIN PERO MATINDING HANGIN AT ULAN DIN ANG INABOT NG LALAWIGAN MULA KANINANG MADALING ARAW.</p>
<p>29. SINAILALIM NA SA STATE OF CALAMITY ANG LAOAG CITY DAHILAN SA PANANALASA NG SUPERTYPHOON NA SI LAWIN PATULOY NAMAN PO ANG CLEANING OPERATION SA NATUMBANG PUNO AT MGA KABLE AT POSTE NG KURYENTE.</p>	<p>Pagkakamali sa paggamit ng panandang si para sa pangalan ng bagyo at di wastong pagkakaayos ng mga salita.</p> <p>Pantangi man ang pangalan ng bagyo ay hindi ito maaaring gamitan ng panandang pantao. Bagyo pa rin ito, kahit na ipinangalan sa tao.</p> <p>May naligaw na panuring sa balita, ang salitang natumba ay para sa mga puno at mga poste, lumaylay, naputol o bumagsak naman ang para sa kable.</p>	<p>SINAILALIM NA SA STATE OF CALAMITY ANG LAOAG CITY DAHILAN SA PANANALASA NG SUPERTYPHOON LAWIN PATULOY NAMAN PO ANG CLEANING OPERATION SA NATUMBANG MGA PUNO, POSTE AT NANGAPUTOL NA MGA KABLE NG KURYENTE.</p>

<p>30. DALAWA ANG SAPUL SA LIGAW NA BALA, KABILANG ANG DALAWANG TAONG GULANG NA LALAKI, SA FOLLOW-UP OPERATION NG PULIS</p>	<p>Pagkakamali sa paggamit ng sa; omisyon ng salitang bata para ilarawan ang dalawang taong lalaking nabaril at gamit ng salitang pulis at pulisya</p> <p>Ang pulis ay taong nangangasiwa ng kaayusan at katahimikan ng bayan; ang pulisya ay entity na kinapapalooban ng mga pulis na nabanggit sa una, at ang kapulisan naman, ay tumutukoy sa grupo ng mga pulis. Ang kapulisan at pulisya ay di nangangailangan ng pamparaming mga, na tulad ng mga pulis.</p>	<p>DALAWA ANG SAPUL NG LIGAW NA BALA, KABILANG ANG DALAWANG TAONG GULANG NA BATANG LALAKI SA FOLLOW-UP OPERATION NG PULISYA/NG MGA PULIS.</p>
<p>31. AYON PO NAMAN SA PANGULO NG SENADO NA SI KOKO PIMENTEL, HINDI RAW KAILANGANG AKSIYONAN ANG LAHAT NG MGA PAHAYAG PATUNGKOL SA SENADO, AYON SA KANIYA HINDI MAKASISIRA SA IMAHE NG SENADO ANG MGA PAHAYAG NI VICE MAYOR PAOLO DUTERTE</p>	<p>Pagkakamali sa paggamit ng pang-ukol na patungkol sa</p> <p>Magkakaiba ang ibig sabihin ng mga salitang patungkol sa, tungkol sa at ukol sa. Ang patungkol sa ay tumutukoy sa anumang bagay na ginagawa bilang pag-alala o pag-aalay sa isang tao (in memory of); ang tungkol sa ay hinggil sa (about); ukol sa ay tulad ng para sa (for).</p>	<p>AYON PO NAMAN SA PANGULO NG SENADO NA SI KOKO PIMENTEL, HINDI RAW KAILANGANG AKSIYONAN ANG LAHAT NG MGA PAHAYAG TUNGKOL SA SENADO, AYON SA KANIYA HINDI MAKASISIRA SA IMAHEN NG SENADO ANG MGA PAHAYAG NI VICE MAYOR PAOLO DUTERTE.</p>
<p>32. AYON SA WARDEN ITO PO'Y NAGSIMULA DAHIL SA DIREKTIBANG IHIWALAY ANG MGA INMATES SA KABILANG DORM NA MAY KASONG KINALAMAN SA ILLEGAL DRUGS.</p>	<p>Pagkakamali sa paggamit ng ligaw na panuring (misplaced modifier). Iilagay ang panuring malapit sa salitang binibigyang turing nito.</p>	<p>AYON SA WARDEN, ITO PO'Y NAGSIMULA DAHIL SA DIREKTIBANG IHIWALAY ANG MGA INMATE NA MAY KASONG KINALAMAN SA ILLEGAL DRUGS SA KABILANG DORM.</p>
<p>33. ARESTADO ANG DALAWANG LALAKI DAHIL SA PANGINGIKIL SA ISANG MENOR DE EDAD KAPALIT DAW UMANO NG HINDI PAGPAPALABAS NG SEX VIDEO SA SOCIAL MEDIA.</p>	<p>Pagkakamali sa paggamit ng dalawang salitang may parehong kahulugan daw at umano</p> <p>Ang daw at umano ay kapuwa nangangahulugan ng sang-ayon sa sinabi o narinig. Pagsasabi itong muli ng isang pahayag mula sa ibang tao na ginagamit sa pagpapasa ng balita. Isa rin itong estilo ng midya upang di makasuhan ng libelo, na kahit sigurado ang ibinabalita ay nagtitira ng kaunting pagdududa.</p>	<p>ARESTADO ANG DALAWANG LALAKI DAHIL SA PANGINGIKIL SA ISANG MENOR DE EDAD KAPALIT DAW/UMANO (ALIN LANG SA DALAWA) NG HINDI PAGPAPALABAS NG SEX VIDEO SA SOCIAL MEDIA.</p>
<p>34. SAMANTALA ITINAAS NA PO ANG SIGNAL NUMBER 1 SA METRO MANILA, DAHILAN NGA SA BAGYONG KAREN, YAN NGAYON, ANG ALAMIN NATIN KAY KUYA KIM KUNG ANO ANG LATEST TUNGKOL HO SA BAGYONG KAREN, KUYA KIM NASAN NA SI KAREN, ITO BAY LUMAKAS BA O NAGBAGO ANG KANYANG TAKBO O ANO?</p>	<p>Pagkakamali sa paggamit ng angkop na salita</p> <p>Hindi takbo ang ginagamit sa kinaroroonan o patutunguhan ng bagyo, kungdi direksiyon.</p> <p>Ang takbo ay maaring ang mismong paggalaw (pagbilis, paghina); ang direksiyon ay tumutukoy sa patutunguhan.</p>	<p>SAMANTALA ITINAAS NA PO ANG SIGNAL NUMBER 1 SA METRO MANILA, DAHILAN NGA SA BAGYONG KAREN, YAN NGAYON, ANG ALAMIN NATIN KAY KUYA KIM KUNG ANO ANG LATEST TUNGKOL SA BAGYONG KAREN, KUYA KIM NASAAAN NA BA ANG BAGYONG KAREN, ITO BAY LUMAKAS PA O NAGBAGO ANG KANIYANG DIREKSIYON O ANO?</p>
<p>35. DAAN-DAANG PASAHERO RIN ANG STRANDED SA TABACO CITY PORT, ITO NAMAN AY DAHILAN DIN SA BAGYONG LAWIN.</p>	<p>Pagkakamali sa paggamit ng rin</p> <p>Gamitin ang daw/din/ kapag ang sinusundang salita ay nagtatapos sa katinig, at mga salitang nagtatapos sa -ra,-re,-ri, ro,-ru -raw at -ray, maliban sa malapatinig na W at Y; raw/rin naman kung nagtatapos sa patinig at malapatinig.</p>	<p>DAAN-DAANG PASAHERO DIN ANG STRANDED SA TABACO CITY PORT, ITO NAMAN AY DAHILAN DIN SA BAGYONG LAWIN.</p>

Kinalabasan ng Pag-aaral

Narito ang mga tuntuning pangwika para sa pagbabalita sa telebisyon na nabuo mula sa sinuring korpus. Nahati ito sa limang kategorya, na ang pinagbatayan ay ang pangangailangang tugunan ang karaniwang pagkakamali sa paggamit ng wika ng pagbabalita sa telebisyon.

Kategoryang Adisyon

<p>1. Malabong awtomatisiti sa pagbabalita. Kailangang tukuyin ang wasto o nararapat na salita o layon ng pandiwa upang maging kompleto at malinaw ang balita. Hindi dapat manangan sa sinasabing awtomatik na ito.</p>
<p>2. Pagbalanse sa pagbuo ng pahayag para sa layuning paralelismo. Balanse o timbang ang ginagawang pagbabalita, kailangang maging makatotohanan ito, hindi lamang sa dalang mensahe kungdi maging sa pagkabuo nito. Ang paggamit ng paralelismo ay parehong posible sa salitang pangnilalaman (content words) at salitang pangkayarian (function words).</p>

Kategoryang Omisyon

<p>3. Posilisadong pahayag na mabigat na daloy ng trapiko. Ang salitang trapiko ay nangangahulugang pagyayaot ng mga tao at sasakyan sa lansangan na maaaring mabilis o mabagal, samakatwid ito ay may kinalaman na sa mismong daloy o galaw ng mga sasakyan at tao kaya't hindi na kailangan pang banggitin ang salitang daloy dahil ito ay nakapaloob na sa salitang trapiko. Literal din ang gamit o salin ng bibigat/mabigat para sa trapiko, na mula sa heavy traffic. Mas angkop itong tumbasan sa wikang Filipino ng salitang mabagal o masikip.</p>
<p>4. Paggamit ng mga pangngalang may kalahatan o kolektibong taglay na kahulugan. Ang ganitong anyo ng mga salita ay hindi na nangangailangan ng pamparaming mga, panuring na buo at lahat, sapagkat nakapaloob na sa salita ang maramihang anyo nito.</p>
<p>5. Isyu ng Pag-uulit o Redandansi. Ang salitang mas ay nangangahulugang higit o lalo, ang pagsamahin ang mas higit o mas lalo ay redandansi. Ginagamit na isa-isa ang mga panandang ito kasama ng isang lantay na pang-uri na ang layon ay paghambingin ang dalawang bagay, tao o pangyayaring magkaiba, o kaya naman ay isang pamilang upang ipakita ang kalamangan o kahigitan nito sa iba.</p>
<p>6. Paggamit ng pamilang na dalawa sa mga pangngalang pandalawahan na. Ang mag-asawa ay dalawahan, na ang tinutukoy lamang ay ang asawang lalaki at asawang babae, kapag ginamitan pa ng pamilang na dalawa ay magiging apat na. Sapat na ang mag-asawa, hindi na kailangang lagyan pa ng isa (dangling modifier) sapagkat pinaiiwasan sa pagbabalita ang paggamit ng hindi nakatutulong na mga panuring. Maging sa tuntuning pangwika, kapag isa lamang ang tinutukoy, hindi na isinusulat ang salitang isa.</p>
<p>7. Pagkakamali bunga ng paggamit ng ingklitik na po. Upang maiwasan ang maling pagkarinig at pagkaunawa, iminumungkahing huwag ng gumamit ng po sa mga salitang pamilang na sampuan.</p>

Kategoryang Wastong Gamit ng Salita

<p>8. Paggamit ng mga inisyal at akronim. Ipinagbabawal sa pagbabalita ang paggamit ng mga inisyal, akronim at pagdadaglat na hindi popular sa masa. Ang USA, UP, SSS, PNP at mga katulad lamang ang pinapayagang gamitin.</p>
<p>9. Wastong gamit ng madalas magkapalitan ng at sa. Gamitin ang ng sa mga layon ng pandiwang sumasagot sa tanong na ano, sino, nino at alin ang nagsasagawa ng kilos, at sa naman sa sumasagot sa tanong na saan.</p>
<p>10. Wastong gamit ng daw/din; raw/rin. Gamitin ang din/daw, kapag ang sinundang salita ay nagtatapos sa -ra, -re, -ri, -ro, -ru, -raw at -ray, at mga katinig, maliban sa malapatinig na W at Y; raw/rin naman kung nagtatapos sa patinig at malapatinig.</p>
<p>11. Wastong gamit ng kung saan. Ang kung saan ay paboritong gamitin ng midya para tukuyin ang lugar o bagay na pinagmulan; hindi ito laan para sa tao. Iminumungkahi ang paggamit ng na at kung siya kung ang tinutukoy ay tao. Maraming relatibong panghalip sa Ingles, may who, which, at whom; sa Filipino, simpleng na lamang ang katumbas nito. Ang na ay panghalip pamanggit na kumakatawan sa pangngalang katabi nito sa ayos na pabalik ng pahayag.</p>
<p>12. Gamit ng may at mayroon. Tandaang ang mayroon ay ginagamit lamang kapag ang salitang sinusundan ay panghalip na nasa anyong palagyo o kaya naman ay mga kataga o Ingklitik. Sa madalas na mga pagkakataon, may ang ginagamit sapagkat ang karaniwang salitang sinusundan nito ay pangngalan, panghalip na nasa ibang anyo, pandiwa, pang-uri at pang-abay.</p>
<p>13. Magkakaiba ang ibig sabihin ng mga salitang patungkol sa, tungkol sa at ukol sa. Ang patungkol sa ay tumutukoy sa anumang bagay na ginagawa bilang pag-alala o pag-aalay sa isang tao (in memory of); ang tungkol sa ay hinggil sa (about); ukol sa ay tulad ng para sa (for).</p>
<p>14. Wastong gamit ng kundi at kungdi. Ang kundi ay nangangahulugan ng kung at maliban (but / except); ang kungdi ay pinaikling kung hindi (if not).</p>
<p>15. Panlaping ga- at abot-. Ang ga- ay naglalarawan sa laki; ang abot- ay nagpapakita ng taas. Sa Bulacan, ginagamit ang salitang malaki ang tubig para sa high tide.</p>
<p>16. Awtoridad at di otoridad. Ang awtoridad ay mula sa salitang Espanyol na autoridad. Ang a, e, at o ay malalakas na patinig, at maaaring panatilihin ang baybay nito sa Espanyol kung ang pantig ay kombinasyon ng mga tunog na ito, tulad ng teorya at oarta. Mahina ang tunog ng u sa unang pantig sa au – sa autoridad, kaya't mapapalitan ito ng w. Samakatwid, ang basa/bigkas sa salita ay awtoridad at hindi otoridad. Ang otoridad ay salitang siyokoy para sa awtoridad at bunga ito ng intralingguwal na pagkakamali dahil sa haluang bigkas Ingles-Espanyol. Kaparis din ito sa paraan ng pagbigkas ng salitang unibersidad na binibigkas ng marami na yunibersidad, kalahating Ingles, kalahating Espanyol.</p>

Kategorya ng Wastong Seleksiyon ng Salita

<p>17. Ang mula at simula. Ang mula ay nangangahulugang buhat o pinanggalingan; ang simula ay tumutukoy sa unang hakbang ng anumang gawain o panukala o kaya'y unang araw o oras ng paggawa.</p>
<p>18. Kulungan at Bilangguan. Ginagamit ang salitang kulungan o bilangguan kapag ang piitan ay pambayan o panlalawigan lamang, kung saan naroroon ang mga salaring may maliliit o simpleng kaso. Bilibid naman ang tawag sa mga pambansang piitan na kinaroroonan naman ng mga kriminal na may seryosong krimen.</p>
<p>19. Labi at mga Labi. Katumbas ito sa Ingles ng salitang remains, nang dahil sa literalismo, kaya't naging mga labi sa Filipino. Posilisado (nakasanayan) man, labi pa rin ang tamang gamitin kapag iisa lamang ang tinutukoy. May idyomatik din na kahulugang nakakabit dito, ang labi ng hukay ay libingan; ang labi ng tao o hayop naman ay bangkay/katawang walang buhay.</p>
<p>20. Gamit ng pulis, pulisya at kapulisan. Ginagamit ang salitang pulis kung tumutukoy sa indibiduwal na alagad ng batas; pulisya kung entiti o sangay ng pamahalaang nangangalaga sa katahimikan at kayusan ng bayan, at kapulisan kung grupo ng mga pulis. Ang dalawang huli, ay hindi nangangailangan ng pamparaming mga, tanging ang una lamang.</p>
<p>21. Direksiyon at Takbo ng Bagyo. Direksiyon at kilos o galaw hindi takbo ang pangkaraniwang ginagamit para tukuyin ang patutunguhan ng bagyo, sa mga balitang pamanahon. Ang takbo ay ang mismong paggalaw nito, maaaring pagbilis o paghina; ang direksiyon naman ay tumutukoy sa patutunguhan, kung lumapit o lumihis.</p>
<p>22. Sangkot at Nasasangkot. Ang sangkot ay pangngalan na tumutukoy sa taong dawit, kasama, at napatunayan ng kasama sa krimen; ang nasasangkot na allegedly involved ay pinaghihinalaan pa lamang.</p>
<p>23. /hi.rap/ at /hirap/. Ang salitang /hi.rap/ na may bigkas na mabagal ay nangangahulugang dinadaan na pagtitiis, sakripisyo at pagkabigo. Ang /hirap/ na may bigkas na mabilis ay nangangahulugang pagod.</p> <p>Samantala, ang salitang mano-mano ay may kahulugang anumang gawaing ginagawa sa pamamagitan ng kamay, subalit sa Calumpit na isa sa mga bayan sa Bulacan, nangangahulugan din itong isa-isa o una-una, kaya't maaari talagang gamiting panuring sa pagtawid sa tulay.</p>

Kategorya ng Wastong Pagkakasunod-sunod

<p>24. Pagpoposisyon ng mga pananda at pamparami. Ilagay ang mga pamparami/pananda/pantukoy, malapit sa mismong pangngalang binibigyang-turing nito.</p>
<p>25. Pag-iwas sa ligaw na panuring (misplaced modifier). Ilagay ang panuring malapit sa salitang binibigyang-turing nito upang maiwasan ang pagkalito o pagkakahati ng kaisipang taglay ng balita.</p>

Kongklusyon at Rekomendasyon

Mula sa sinuring korpus ay natuklasan ang sumusunod na mga pagkakamali sa paggamit ng wika sa pagbabalita sa telebisyon. Nabatid na ang pinag-ugatan ng karaniwang mga pagkakamali ay sanhi ng intralingual error, o ang mga pagkakamali sa paggamit ng iisa o magkahalong tuntuning pangwika, sa balitang ginamitan ng dalawang wika, tulad ng Filipino at Ingles. Maging ang dobleng pluralisasyon at labis na literalisasyon ay bunga rin ng intralingguwal na problemang pangwika. May kaugnayan din sa paghahalong ito ng tuntunin, ang talamak na paggamit ng midya ng mga salitang siyokoy- mga salitang alanganing Filipino/Ingles at Espanyol. May mga posilisdong salita rin sa wikang Filipino na bunga ng masyadong literal na salin. Natuklasang pangkaraniwang pangkakamali rin sa pagbabalita sa telebisyon ang paggamit nang sabay ng dalawang salitang magkapareho ng ibig sabihin o tinatawag na redundancy sa Ingles, na nag-ugat din sa pagkahalo ng wikang Ingles sa wikang Filipino.

Samakatwid, ang maraming problema sa paggamit ng wika sa pagbabalita sa telebisyon ay nagmula sa panghihiram o pagsandig ng wikang Filipino sa dayuhang wika. Maliban sa mga una nang nabanggit, naging sanhi rin ng mga pagkakamali ang labis na paggamit ng mga ingklitik na madalas ay wala sa tamang posisyon; ng di-angkop na mga pang-ugnay at salita, tulad ng sangkot-nasangkot at bilanguan-bilibid na lumabas din sa pag-aaral, kahit hindi napasama sa Deskriptibong Taksonomiya; salungatan at ligaw na mga panuring; paglalagay ng pamparami; at maling pagbigkas ng mga salitang may kaparehong baybay, subalit iba ang ibig sabihin na nakagugulo sa dalang mensahe ng balita. Sa kalahatan, may mga isyung pangwika sa pagbabalita ang natugunan, desiminasyon at pagtanggap na lamang ang kailangan. Gayundin, mahalagang basagin ang posilisdong mga salitang hindi na angkop gamitin sa kasalukuyan, upang magkaroon ng puwang ang mga pagbabago at mga pagtatama. Makatutulong ding ipunin sa isang babasahin ang nabuong mga tuntuning pangwika upang maging sanggunian sa pagsulat ng balitang pantelebisyon, at sundan ng panibagong pag-aaral na pipino at magdaragdag sa mga tuntuning pangwikang nabuo.

MGA SANGGUNIAN

- Apostol, Bianca. Mensahe sa mananaliksik. 17 Agosto 2017. E-mail.
- Associated Press Style Book*. New York, 2018. Limbag.
- Batnag, Aurora. Personal na Panayam. 15 Enero 2018.
- Bloomfield, Leonard. *Language*. USA: University of Chicago, 1933/1984. Limbag.
- Bulaong, Maria S. *Grammatical Analysis in TV News Casting: Towards Creating Language Rules in Filipino*. International Research Conference on Higher Education, 4 Hunyo 2018. Conference Proceedings. IRCHE Publication. Web.
- Castro, Maris. Personal na Panayam. 17 Agosto 2017.
- Corder, Stephen Pit. *Error Analysis and Interlanguage*. USA: Oxford University Press, 1981. Limbag.
- Delima, Purificacion G. Mensahe sa mananaliksik. 16 Nobyembre 2016. E-mail.
- Diksyonaryong Sentinyal*. Maynila: Komisyon sa Wikang Filipino, 2011. Limbag.
- Diksyunaryong Filipino-English*. Maynila: Komisyon sa Wikang Filipino, 2000. Limbag.
- Delay, Heidi C, Marina K. Burt, at Stephen D. Krashen. *Language Two*. New York: Oxford University Press, 1982. Limbag.
- Fairclough, Norman. *Language and Globalization*. USA: Routledge, 2006. Limbag.
- Haugen, Einar. "The Implementation of Corpus Planning: Theory and Practice." *Progress in Language Planning: International Perspectives*. Mga ed. J. Cobarrubias at J. A. Fishman. Berlin: Mouton, 1983. 27. Limbag.
- Joson, Rosalina. Personal na Panayam. 15 Enero 2018.
- Koda ng Kapisanan ng mga Brodkaster sa Pilipinas*. 2011. http://www.kbp.org.ph/wp-content/uploads/2008/04/KBP_Broadcast_Code_2011.pdf. Web.
- KWF Manwal sa Masinop na Pagsulat*. Maynila: Komisyon sa Wikang Filipino. 2014. Limbag.
- Lopez, Ron. Personal na Panayam. 14 Marso 2018.
- Magsumbol, Antonio. Personal na Panayam. 14 Marso 2018.
- Mansilungan, Romulo. Personal na Panayam. 14 Marso 2018.
- Neustupny, Jiri. *Language Management Theory*. Prague, Czech Republic: Charles University, 1987. Limbag.
- Ortograpiyang Pambansa*, 2014 Edisyon. Maynila: Komisyon sa Wikang Filipino, 2014. Limbag.
- Ravina, Elimar. Personal na Panayam. 18 Enero 2018.
- Ramos, Victor C.. Personal na Panayam. 14 Marso 2018.
- Rubin, J at BH Jernudd, mga ed. *Can Language Be Planned?* Honolulu: The University Press of Hawaii, 1971.
- Sibayan, Bonifacio P. "The intellectualization of Filipino." *International Journal of the Sociology of Language*. No. 88. 1991. Limbag.
- Tolentino, Rolando B. *Wika at Media*. Lungsod Quezon: The University of the Philippines Press, 2014. Limbag.
- Tolentino, Rolando B. et al. mga ed. "Ang Gamit ng Teorya ng Midya at Lipunan; o Teorya ng Kritikal na Buhay at Lipunan." *Communication & Media Theories*. Lungsod Quezon: The University of the Philippines, 2014. Limbag.
- Victorina, Anastacia. Personal na Panayam. 16 Pebrero 2018.
- Wikapedia, Balarila at Aralin sa Filipino*. Maynila: Presidential Communications Development and Strategic Planning Office, 2015. Limbag.
- Zafra, Galileo S. *Gabay sa Editing sa Wikang Filipino*. Lungsod Quezon: UPD Sentro ng Wikang Filipino 2004. Limbag.
- Zafra, Galileo S. Mensahe sa mananaliksik. 26 Oktubre 2016. E-mail.